

[Jytte Andersen]

nisteren taler om, en tankegang, som forslagsstillerne i hvert fald i nogen grad er gået ind på, er vi sådan set også åbne over for, men jeg vil meget advare imod, at man bruger den forøgelse af arbejdsformidlingens ressourcer, som ligger i dette forslag, til at kompensere nogle andre tendenser i nedadgående retning i den medarbejdergruppe, som i øvrigt udgør AF-staben.

Jeg har fået en besvarelse fra arbejdsministeren her for nylig, hvoraf det meget klart fremgår, at der er en nedgang i antallet af AF-konsulenter, at der er en lille forøgelse af erhvervsvejledere, og så er der en forøgelse af praktikanter og elever. Der er altså en klar forskydning fra – hvad skal man sige – erfarne folk til uerfarne folk, og den fleksibilitet, som vi nu erklærer os åbne over for, må altså bruges fornuftigt, den må ikke misbruges, og der er i hvert fald nogle af os, som vil følge ministeren meget nøje her.

Og så vil jeg godt sige til ministeren, som er meget velvillig og åben over for de arbejdsløse kvinder, ikke blot de unge, men også de voksne kvinder, at ministeren får jo en ganske god lejlighed til at dokumentere sin velvilje i den handlingsplan, som skal fremlægges her i folketinget den 1. januar. Den vil vi se frem til, og hvis velviljen udmønter sig i konkrete og også i økonomiske tilsagn, er vi mange, der vil være glade.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Afstemning

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Forslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 128 stemmer (S, KF, V, SF, RV, CD, VS og KrF) mod 4 (FP).

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til arbejdsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 109:

Forslag til folketingsbeslutning om handicappedes ret til fortrinsadgang til visse offentligt regulerede beskæftigelser.

Af Elisabeth Bruun Olesen (VS) m.fl.

(Fremsat 11/2 86. Første behandling 10/4 86. Betænkning 23/5 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 76 stemmer (S, SF, RV, VS og FP) mod 57 (KF, V, CD og KrF).

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til arbejdsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 136:

Forslag til folketingsbeslutning om en handlingsplan for et asbestfrit Danmark.

Af Kaj Poulsen (S) m.fl.

(Fremsat 16/4 86. Første behandling 22/4 86. Betænkning 26/5 86).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Først vil jeg godt udtrykke en tak for, at vi har fået samlet arbejdsmarkedsudvalget om en handlingsplan for et asbestfrit Danmark.

[Kaj Poulsen]

Der står et sted på frisen herude i vandrehallen, at den, der forstår fuglenes sprog, kan blive minister. Jeg synes på baggrund af den førstebehandling, vi havde her i salen, at det var klogt af ministeren at forstå det sprog, der blev talt fra talerstolen, så vi kunne få et samlet udvalg omkring en sådan handlingsplan. Det ændringsforslag, der er stillet, og som et samlet udvalg står bag, er ikke udtryk for, at handlingsplanen er svækket i forhold til det oprindelige forslag.

Vi har jo pålagt ministeren, at såfremt datoerne for afvikling af brugen af asbest i Danmark til friktionsbelægninger, pakninger og kommutatorer skulle blive ændret, så skal det begrundes. Derefter kan vi sige, at vi stort set fastholder datoen for afvikling af materialer fremstillet af asbestcement.

Jeg vil gøre indsigelse imod venstresocialisternes betækningsbidrag, idet venstresocialisterne skriver følgende:

»Mindretallet er imidlertid ikke enig i, at der ikke for tiden skulle findes tilfredsstillende asbestfri erstatninger for større tagplader, og at tilladelsen til fortsat produktion for disse derfor opretholdes 1 år længere end øvrige asbestcementprodukter. Mindretallet mener, at dette er eftergivenhed over for Dansk Eternitfabrik A/S.«

Jeg vil tage afstand fra den udtalelse fra mindretallet. Vi har en dispensation, som bygger på et substitutionsprincip, det vil sige, at hvis der findes erstatningsmaterialer, så skal disse tages i anvendelse, og dispensationen bortfalder.

Hvis det er rigtigt, hvad der står i betænkningen – og jeg håber naturligvis, at det kan dokumenteres af venstresocialisterne – så er dispensationerne til Dansk Eternitfabrik A/S bortfaldet, og så er det ministerens pligt at meddele dette. Så vi må gå ud fra, at der ikke findes et anvendeligt produkt, der kan erstatte de B 5- og B 9-plader, der her er tale om. Det er baggrunden for, at vi har ment, det er acceptabelt at fortsætte med de dispensationer, som er afkortet i forhold til de dispensationer, som oprindeligt er givet.

Vi er også meget tilfredse med, at vi nu får en tekst ind om afviklingen af de arbejdsmiljømæssige grænseværdier for asbest i luften i arbejdsmiljøet. Vi er tilfredse med den formulering, fordi ministeren jo i det svar, han skal give til oktober, skal meddele folketingsen en begrundelse for, hvorfor ministeren –

eventuelt og mod forventning – ikke mener at kunne gå ned på en grænseværdi på 1 fiber/cm³.

Vi er overordentlig rolige i forhold til, at vi ikke har pålagt ministeren at ændre det, på baggrund af en rapport, som den største ekspert, vi har i Danmark på området, nemlig professor Philip Grandjean, har udsendt den 4. april 1986 fra Odense universitet. Heri skriver Grandjean, og jeg citerer fra side 20 i rapporten:

»Da der stadig vil være asbest i samfundet i en årrække fremover, vil der selv med et asbestforbud fortsat være brug for grænseværdier. Det amerikanske arbejdsmiljøinstitut har således foreslået en fælles grænse for al asbest på 0,1 fiber/ml som lavest mulige, der kan kontrolleres effektivt.«

Vi har forståelse for, at man har været nervøs for, at man ikke har kunnet kontrollere grænseværdierne, men Danmarks største ekspert på området har hermed konstateret, at det kan lade sig gøre. Det er baggrunden for, at vi er overbevist om, at ministeren til oktober vil meddele folketingsen, at nu er den arbejdsmiljømæssige grænseværdi nedsat til 0,1 fiber/cm³.

Vi har naturligvis også andet materiale, der kan dokumentere, at man i Danmark løbende måler, hvor mange asbestfibre der er. Ministeren har sågar overladt udvalget et bilag, hvoraf det fremgår, at man på Aulums Fabrikker i Odense næsten daglig foretager målinger, og at man er nede på at måle fibertal på 0,9, 0,2, 0,6, 0,3, 0,1, 0,1, 0,2 pr. cm³, altså man kan måle fibre helt ned til 0,1 fiber/cm³.

Det er baggrunden for, at vi har villet acceptere at nøjes med en stærk politisk markering ved, at hele udvalget udtaler, at det er ønskeligt med en nedgang i de arbejdsmiljømæssige grænseværdier for asbest. Og vi er trygge ved, at vi til oktober får en grænseværdinedsættelse til 1 asbestfiber/cm³.

Jeg skal endnu en gang udtrykke tak for, at vi er kommet dette, jeg vil godt sige tigerspring fremad mod et asbestfrit Danmark. Når vi har fået den kortlægning, som også pålægges regeringen, er der et godt grundlag for, at man kan tage fat på afviklingen af den farlige asbest, vi har i Danmark.

Jette Thomsen (KF):

[Jette Thomsen]

Jeg skal kun komme med en kort kommentar til hr. Kaj Poulsens bemærkninger. Det er rart at høre, at hr. Kaj Poulsen er tilfreds med det resultat, vi har nået. Vi er også tilfredse med resultatet og med det udvalgsarbejde, vi har haft. Vi har også fra starten sagt, at vi gerne ville være med til at fremskynde en sådan ny handlingsplan; vi har bare ønsket at inddrage arbejdsmiljørådet i arbejdet. Det har vi fået, og derfor er jeg glad for det resultat, vi har nået.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Hr. Kaj Poulsen kaldte det et tigerspring. Det vil jeg faktisk give hr. Kaj Poulsen ret i. Det er i forhold til den diskussion, der tidligere har været, ret så epokegørende, at man har kunnet nå frem til den handlingsplan, som man er nået frem til her. Man kan sige, at socialdemokratiet startede som et lam, men åbenbart nu er endt som en tiger. Men det er da kun godt, hvis det også kan ske på andre områder.

Det er jo ikke mere end godt et år siden, hr. Kaj Poulsen, at VS kun fik hånende ord fra lige netop socialdemokratiet, fordi vi stillede forslag om at ophæve dispensationerne, ganske vist med tidsfrister, som var kortere end dem, man nu taler om, men ikke væsentlig kortere. Dengang for bare godt et år siden var der ikke noget, der lignede antydning af en åbning over for VS på dette punkt, overhovedet ikke. Faktisk var den daværende konservative minister langt mere imødekommende end socialdemokratiet.

Jeg er meget glad for, at vi nu er kommet så langt, at socialdemokratiet i denne forbindelse er blevet til en tiger. Det viser, at den offentlige debat, som måske har været overophedet nogle gange omkring asbest i indeklimaet, faktisk har haft en virkning. Til trods for at den har været overophedet ind imellem, så har den haft den virkning, at socialdemokratiet og derefter regeringen er blevet presset til at gøre noget ved asbest.

Man har faktisk siden århundredskiftet vidst, at det var dødsensfarligt. Det er jo ikke noget, der lige på en studs er gået op for folk, man har faktisk vidst det i meget, meget, meget lang tid. Man har vidst, hvilke sygdomme man kunne pådrage sig osv. Og allerede sidste år erkendte den daværende arbejdsminister, at der ikke var nogen nedre

grænse for, at asbestudsatte arbejdere kunne risikere at pådrage sig en kræftsygdom. Det faktum er vigtigt at slå fast. Så vi er nået meget langt, det er et tigerspring.

Det er et tigerspring, at bremsebelægningerne nu får en tidsfrist sat på, hvor dispensationen før var uden tidsgrænse, det er meget langt at nå. Vi mener, at man i det, at man har forsøgt at samle udvalget, faktisk har været eftergivende over for Eternitfabrikken, men o.k., det trækker i den rigtige retning forstået på den måde, at tidsfristen er blevet kortere, end den tidligere var.

I den rapport, arbejdstilsynet kom med i december måned, anbefalede man, at Dansk Eternitfabrik skulle have mulighed for at fremstille asbestcementprodukter til udgangen af 1988, fordi man mente, at et stop for produktionen af f.eks. H-bølgeplader ville bremse udviklingen af et miljømæssigt bedre produkt. Man mente, at de udenlandske produkter, som faktisk eksisterer, krævede et større tilpasningsarbejde, og det er nok rigtigt. Man mente, at de ikke var helt tilfredsstillende, hvad angik styrken, men man glemte at sige, at det var Eternitfabrikkenes bedømmelse, at styrken ikke var tilfredsstillende. Nogle af disse plader er blevet afprøvet af Dantest, og styrken har faktisk været tilfredsstillende.

Men o.k., vi mener, at dette er et stort skridt i den rigtige retning, og derfor stemmer vi selvfølgelig for forslaget og er glade for, at så mange i folketinget kan støtte det.

Substitutionsparagraffen, som hr. Kaj Poulsen kom ind på, fungerer jo ikke tilfredsstillende i dag, det er jo en sørgelig kendsgerning. Der opsættes stadig væk asbestholdige plader, også hvor der findes asbestfri erstatningsprodukter. Det er det, hele byggefagenes kampagne har kørt på, hvor man fra byggefagenes side har forsøgt at presse arbejdsgiverne til at opsætte asbestfrie produkter, men hvor det faktisk ikke altid lykkes.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har kun bedt om ordet, fordi jeg gerne ville sige tak for den tale, fru Elisabeth Bruun Olesen har holdt, både den sammenligning, der blev draget mellem den nuværende minister og de tidligere socialdemokra-

[Bernhard Baunsgaard]

tiske ministre, og betragtningen over selve indholdet af loven.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Ja, så fik vi jo endnu en af hr. Bernhard Baunsgaards rigtige Århushistorier, og dem skal vi selvfølgelig være glade for at få.

Når fru Elisabeth Bruun Olesen fortæller, at der findes et materiale, som kan afløse de store plader, som bruges til industri og landbrug, så forstår jeg ikke, hvorfor man ikke har forfulgt den sag under udvalgsarbejdet. Hvorfor har vi ikke fået dokumenteret, at der er et materiale, som ville gøre, at substitutionsparagraffen i dispensationerne skulle have været taget i anvendelse? De steder, hvor jeg har hentet oplysninger, har man ikke på nogen måde kunnet give mig de oplysninger.

Jeg er enig med fru Elisabeth Bruun Olesen i, at debatten til tider har været overophedet. Jeg synes også, at debatten i nogle tilfælde har været alt for langt ude til, at den har kunnet håndteres fornuftigt. Jeg tror, vi her har fået et grundlag, hvorpå vi kan håndtere denne sag fornuftigt, og det er afgørende.

Jeg vil også godt fortælle, hvad jeg mener har gjort, at debatten har været overophedet, og dér kan jeg hente dokumentation i venstresocialisternes bidrag til betænkningen. Når internationalt anerkendte eksperter, engelske institutter, amerikanske institutter, canadiske institutter, som er førende på dette område, fortæller, at fejlfrie asbestholdige plader skulle der ikke være nogen grund til at hive ned, så er det at føre debatten op på et niveau, hvor den ikke hører hjemme, når man bruger folketingets betænkninger til at fremføre de samme argumenter, som har været brugt i den overophedede debat, som fru Elisabeth Bruun Olesen selv beklagede herfra.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg skal præcisere, at vi i vort betækningsbidrag har pointeret, at pladerne ikke skal rives ned på må og få. Vi har sagt, at det skal ske i en prioriteret rækkefølge efter en handlingplan, selvfølgelig startende med dem, der er beskadiget, derefter dem, der er

mest udsat for at blive beskadiget, og så dem, hvorunder der er installationer og ventilation. Det har vi præciseret meget stærkt. Vi ønsker ikke at lægge op til en debat, hvor folk bliver bange og f.eks. ikke tør bruge deres daginstitution eller skole. Vi har skrevet, at de lofts- og vægplader, der er intakte, kommer i anden række.

Hr. Kaj Poulsen sagde selv, at de plader, der er fejlfrie her og nu, selvfølgelig ikke er til specielt stor fare; men risikoen for, at der sker noget, er jo hele tiden til stede. De, der er blevet beskadiget, har jo på et tidspunkt, om jeg så må sige, også været intakte.

Vi mener faktisk, at man i en prioriteret rækkefølge i forhold til den handlingsplan, man laver i de enkelte kommuner, skal have det hele ned. Vi har ikke sagt noget som helst om, at det skal ske i denne sommerferie. Det tager måske 10 år. Vi har præciseret det meget nøje, så hr. Kaj Poulsens måde at angribe os på var i forhold til denne diskussion 100 pct. forkert.

Hvorfor vi ikke har fået spørgsmålet om de større tagplader nærmere belyst? Om det skal jeg blot sige til hr. Kaj Poulsen, hvad hr. Kaj Poulsen selv godt ved: sådan som udvalgsarbejdet foregår, hvor man får tingene på et ret sent tidspunkt, er det jo ikke altid muligt inden for de givne tidsrammer. Men vi skal nok forfølge sagen, vær vis på det.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg vil godt begrunde, hvorfor jeg mener, at venstresocialisterne forsøger at videreføre den overophedede debat. Selv om de internationale eksperter, vi taler om, i deres rapporter siger, at ubeskadigede asbestholdige plader ikke frembyder fare, som skulle gøre det nødvendigt at tage dem ned, skriver venstresocialisterne i deres mindretalsindstilling, at de skal nedtages i prioriteret rækkefølge, som om man her lægger til grund, at de skulle være farlige.

Der er i England af en meget anerkendt forsker gjort et stort stykke arbejde for at finde ud af, hvor farlig asbest er, når det drejer sig om indendørs plader, der ikke er i stykker. Han har lavet dødsrisikoberegning pr. livstid pr. 100.000 mennesker ud fra en række forskellige situationer.

[Kaj Poulsen]

Her fortælles, at af rygning dør 21.900 mennesker; hvis man står på ski 40 timer om året, så er det 225, og af cykling dør 75. Af personer, der bor i en murstensbygning med den ekstra naturlige stråling, får 35 cancer. Og hvis man ser på, hvad deres beregning er for dødsrisikoen fra indemiljøer, hvor der er ubrudte asbestplader, så er risikoen 1. Det svarer nøjagtigt til det, som WHO har sagt om, at drikkevand ikke må have en større forurening, end at det svarer til 1 i den her skala.

Så man er på vej ud i en overophedet debat igen, når venstresocialisterne ikke kan falde ned på jorden.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Brunn Olesen (VS):

Jeg har nu benene ret solidt plantet på jorden!

Vi præciserer, at de plader, som ikke er beskadiget i dette øjeblik, kommer i anden række. Jeg betvivler ikke det, hr. Kaj Poulsen læste op, vi har jo fået det i arbejdsmarkedsudvalget. Men de plader, som ikke er beskadiget på nuværende tidspunkt, kan jo blive beskadiget, og på det tidspunkt begynder fibrene at flyve ud i luften, og fra det øjeblik er risikoen for, at folk får fibrene i lungerne, jo til stede. Og det er da fuldkommen fjollet at udsætte folk for, at pladerne på et eller andet tidspunkt bliver beskadiget og fibrene begynder at flyve ud, og at folk så bliver udsat for den risiko, det er, når fibrene er ude i luften.

Der er altså også den forskel her, at man kan lade være med at ryge, man kan lade være med at stå på ski, og man kan lade være med at cykle, hvis det skulle være, men man kan ikke lade være med at sidde i et rum, der er fyldt med asbestplader, hvis man går på en skole, hvor de er, eller i en institution, hvor de er.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg har siddet og spekuleret på, om grunden til, at vi nåede til den brede enighed, er, at hr. Kaj Poulsen også forstår fuglenes sprog.

Men indtil videre er jeg blevet enig med mig selv om, at det nok nærmere er, fordi hr. Kaj Poulsen forstår sproget fra Rosenørns Allé og dermed er blevet klar over det, jeg

gjorde mig til talsmand for ved første behandling, nemlig at vi bedst overlader de tekniske detaljer i forbindelse med et så komplekst teknisk område som det, vi her beskæftiger os med, til arbejdsmarkedets parter i arbejdsmiljørådet at komme med indstillinger om, og så bagefter kan embedsmændene behandle dem. Det, vi egner os til her i folketinget, er at give de politiske budskaber.

Der er nu skabt bred enighed om at give et politisk signal, der er klart og tydeligt. Men det er overladt til regeringen via arbejdsministeren at komme med handlingsplanen, og jeg vil selvfølgelig lytte til arbejdsmarkedets parter i forbindelse med udarbejdelsen.

Og så vil jeg i øvrigt gerne takke hr. Kaj Poulsen for det konstruktive samarbejde, vi har haft i forbindelse med at nå frem til en samlet plan. Det er godt for en afdrativering af debatten; det er jeg fuldstændig enig med hr. Kaj Poulsen i.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal kort sige, at jeg ikke kan forstå, hvad Danmarks Radio har med det her forslag at gøre. Men lad nu det ligge.

Jeg vil gerne sige til ministeren, at vi fra socialdemokratiets side har været meget glade for den måde, arbejdsmiljørådet har arbejdet med arbejdsmiljøsager på. Det, der nu sker med dette forslags vedtagelse af et stort politisk flertal, er, at der kommer en politisk melding fra politikerne til eksperterne om, at nu skal der til at ske noget. Det er gået for langsomt, og det er positivt, at vi har samlet det store flertal omkring det her, så det også vil kunne forstås, uanset hvor tykke murene er dér, hvor arbejdsmiljørådet nu sidder.

Når både ministeren og ordførerne fra regeringspartierne siger, at det her skulle vi overlade til eksperterne, så vil jeg sige: hvis vi skulle overlade alt det til eksperterne, som vi ikke forstår 100 pct. herinde, så havde vi faktisk ikke meget at lave. Det er godt, vi kan give et politisk budskab, der giver eksperterne besked på, at nu skal der ske noget. Og det er det, der er sket her, og det er det, der er positivt.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

[Arbejdsministeren]

Vi er enige om, at det er godt, at der er givet et politisk budskab. Jeg vil bare understrege, hvad jeg også sagde ved første behandling, at selv om der ikke var kommet et forslag til folketingsbeslutning, så ville der fra arbejdsmiljørådet inden sommeren have været en indstilling til arbejdsministeren om, at vi skulle stramme reglerne. Derfor synes jeg ikke, det er helt rimeligt, at hr. Kaj Poulsen skyder på arbejdsmarkedets parter og embedsmændene. Men lad det nu være. Nu får de det klare politiske signal, og det kan de nok også leve med.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Afstemning

Ændringsforslaget
vedtoges uden afstemning.

Forslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning
vedtoges med 113 stemmer (S, KF, V, SF, RV, CD, VS og KrF) mod 1 (FP).

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til arbejdsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 79:

*Forslag til folketingsbeslutning om skærpe-
lse af køre- og hviletids- samt kontrolbestem-
melser for buschauffører.*

Af Tommy Dinesen (SF) m.fl.
(Fremsat 6/2 86. Første behandling 4/4
86. Betænkning 26/5 86).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænknin-
gen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet
ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhand-
ling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget
vedtoges uden afstemning.

Forslaget som helhed sattes derefter til
forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning
vedtoges med 124 stemmer (S, KF, V, SF,
RV, CD, VS og KrF) mod 1 (FP).

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet
meddelelse til justitsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Anden behandling af lovforslag nr. L 104:

Forslag til lov om tandpleje m.v.
(Fremsat 4/12 85. Første behandling 14/1
86. Betænkning 26/5 86).

Der var stillet 31 ændringsforslag i be-
tænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet
ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforsla-
gene og spørgsmålet om lovforslagets over-
gang til tredje behandling sattes til forhand-
ling under ét.

Forhandling

Taanquist (S):

Jeg vil gerne begynde med at udtrykke
min dybeste utilfredshed med den udvalgsbe-
handling, dette lovforslag har været underka-
stet. Det er en utilfredshed, der alene skyldes
indenrigsministerens behandling af udvalget.
De spørgsmål, udvalget stillede helt tilbage i
januar måned, har ligget ubesvaret til hen i
maj måned trods gentagne rykkere.